UUTISET

Kuivakäymälöistä puhutaan paljon, mutta harva on todella valmis luopumaan vesivessastaan. **PUHEENJOHTAJA ERKKI VÄLIMÄKI, ILLON VESIHUOLTO-OSUUSKUNTA**

PÄIVÄN PUNKTI

Harakka katolla

EU:n johtomiehet ja -naiset kokoontuvat jälleen pienessä kriisitunnelmassa. Kun hetken näytti jo siltä, että eurokriisi hellittää, on tilanne jälleen muuttunut.

Nyt ei tiedetä, paraneeko tauti vai paheneeko se. Sumussa on vaikea suunnistaa, jos ei tiedä, missä ollaan.

Kreikka alkaa olla menetetty tapaus. Itse asiassa EU voisi vetää letkut irti, jos haluaisi. Tähän asti se ei ole halunnut, koska saksalaisilla ja ranskalaisilla pankeilla on ollut paljon menetettävää. Nyt pankit on pelastettu.

Seuraava uhka odottaa kuitenkin ovella. Mitä tehdään, jos Espanja ei nousekaan? Tai kukapa tietää, mitä Italiassa tapahtuu seuraavaksi. Markkinat voivat reagoida odottamattomasti.

Ratkaisuksi hahmotellaan ohjelmaa, jossa ensin luodaan pankkiunioni ja sen jälkeen talousunioni. Talousunioni tarkoittaa sitä, että EU pääsee määräämään euromaiden talouspolitiikasta.

Yhteinen talouspolitiikka tarvitaan, koska euro yksin ei riitä kurinpitovälineeksi. Totuus on, että osa maista pelaa sääntöjen mukaan, osa ei. Kreikassa ja Saksassa on sama valuutta, mutta täysin erilainen talouspolitiikka.

Saksan ympärille on nyt ryhmittynyt kovien maiden ryhmä. Siihen kuuluu myös Suomi, jonka talous on vielä ainakin tilastojen mukaan kunnossa.

Saksa on Euroopan veturi, jälleen kerran. Kun rouva Angela Merkel puhuu, salissa on hiljaista. On täysin mahdollista, että Saksa ilmoittaa, että jatkossa EU:ssa on kahden kerroksen väkeä. Liigassa pelaavat Saksa, Ranska ja muutama muu. Maakuntasarjalaiset älköötvaivautuko.

Vaihtoehto on, että kaikki hyväksyvät tiukan talousunionin. Se vaihtoehto ei tunnu realistiselta.

Suomen tilanne on mielenkiintoinen. Hallitus ja eduskunta ovat olleet Saksan linjan kannalla. Se tarkoittaa tiukkaa talouskuria ja yhteisten sääntöjen noudattamista.

Se tarkoittaa kuitenkin myös sitä, että EU:n valtionvarainministeri sanelee raamit Suomenkin talouspolitiikalle. Kysymys kansallisesta itsemääräämisoikeudesta nousee keskusteluun.

EU on kuin harakka tervatulla sillalla. Nokka nousee, kun Kreikan ongelma ratkaistaan.

Samalla kuitenkin pyrstö tarttuu. Valta siirtyy Brysseliin, eikä siinä auta Maamme-laulu eikä Marseljeesi.

LAURI KONTRO on Maaseudun Tulevaisuuden päätoimittaja.

lauri.kontro@maaseuduntulevaisuus.fi

Tutkijoilta EU-vetoomus eduskunnalle

Yhteiskuntatutkijoiden joukko luovutti tänään eduskunnalle vetoomuksen. Sen mukaan suomalaiset eivät ole antaneet selvää valtakirjaa hallitukselle tai eduskunnalle talouspoliittisen vallan siirtämisestä EU:lle.

EU:n huippukokouksessa käsitellään loppuviikolla ehdotuksia, joilla tiivistetään talouden ja rahamarkkinoiden valvontaa.

Allekirjoittajat eivät ota kantaa tehtyihin esityksiin vaan korostavat demokraattisen käsittelyn tarvetta. He haluavat neuvoa-antavan kansanäänestyksen tai muun käsittelyn, joka varmistaa kansalaisten hyväksynnän asialle.

Allekirjoittajien joukossa on useita tunnettuja yhteiskuntatieteilijöitä ja filosofeja sekä lisäksi taitelijoita. Yhteensä heitä on 62.

MT

KAI PFAFFENBACH/LEHTIKUVA/REUTERS

Euroalueen toimintaa halutaan parantaa yhteisvastuulla ja tiukemmilla säännöillä.

Euromaat etsivät suuntaa tiiviimpään liittoon

Torstain huippukokouksessa esillä ovat muun muassa talouskurin kiristäminen ja yhteinen eurobudjetti. Suomalaismepit suhtautuvat suunnitelmiin ristiriitaisesti.

STRASBOURG (MT)
Yhteinen pankkivalvonta, sitovampaa talouskuria jäsenmaille, eurobudjetti ja lopulta yhteiset velkakirjat eli eurobondit.

Muun muassa näihin esityksiin torstaina Brysseliin kokoontuvat EU-maiden päämiehet saavat ottaa kantaa. Viimeisten merkkien perusteella luvassa on jälleen riitaisa huippukokous.

Useimmat Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan **Herman Van Rompuyn** ja kolmen muun EU-instituution johtajan ehdotuksista ovat olleet tavalla tai toisella esillä eurokriisin alusta lähtien.

Pankkivalvonta lykkääntymässä

Lähimpänä toteutumista on euromaiden yhteinen pankkivalvonta. Periaatteessa siitä sovittiin jo viime kesänä. Lokakuussa aikataulua lykättiin ja nyt Van Rompuykin myöntää, että valvonta voi olla toiminnassa aikaisintaan vuoden 2014 alusta, kun alunperin tavoitteena oli ensi vuoden alku.

Pankkivalvonnan pystyttämistä on hiertänyt Saksan ja Ranskan kiista siitä, mitä pankkeja uusi valvonta koskee. Ranskan mielestä sen pitäisi koskea kaikkia pankkeja, Saksan mielestä vain suuria pankkeja. Toinen kärhämän aihe on siinä, miten euroalueen ulkopuoliset maat otetaan huomioon päätöksenteossa huomioon.

Yhteinen pankkivalvonta on asetettu ehdoksi suoran pankkituen maksamiselle euroalueen ongelmapankeille.

Budjettitarkastus loppusuoralla

Pankkivalvonnassa kiistat koskevat enää yksityiskohtia. Myös euromaiden budjettien ennakkotarkastus on menossa läpi niin sanotussa ”two-pack”-lakipaketissa. Pankkien konkurssilainsäädännöstäkin on esitys pöydällä. Yhteisvastuullista talletussuojaa kuitenkin vältellään.

Jonkinlaisena yleisenä kirjauksena voi toteutua myös Van Rompuyn esitys pakollisista talouskurisopimuksista euromaiden ja EU-instituutioiden välillä.

Euromaiden yhteistä budjettia, tai ”rahoituskapasiteettia”, monet maat vastustavat tiukasti. Eurobondeihin suhtaudutaan esimerkiksi Saksassa ja Suomessa erittäin kriittisesti.

”EU ei ole pakkoavioliitto”

Suomalaismepeiltä suunnitelmat euroalueen tiivistämisestä saavat ristiriitaisen vastaanoton.

Kristillisdemokraattien **Sari Essayahin** mielestä esitykset lisäävät EU-komission valtaa mutta eivät tuo lisää talouskasvua”

”Pitäisi olla muitakin tapoja kehittää EU:ta kuin liittovaltiokehitys ja yhteisvastuun lisääminen”, hän sanoi EPP-ryhmän aamukahvitilaisuudessa Strasbourgissa.

Kokoomuksen **Eija-Riitta Korholan** mielestä euroalueen ongelmat johtuvat pohjimmiltaan jäsenmaiden kilpailukykyeroista, joita komission esitykset eivät poista.

Riikka Manner (kesk.) voisi hyväksyä pienen sektorikohtaisen eurobudjetin, jos sen tulonlähteenä käytettäisiin esimerkiksi rahoitusmarkkinaveroa. Yhteisvastuun kasvattamista hän ei kuitenkaan hyväksy.

Sirpa Pietikäisen (kok.) mukaan kyse on vain siitä, että talousasiat otetaan mukaan normaaliin EU-päätöksentekoon ja pidetään huolta, että yhteisiä sääntöjä myös noudatetaan.

”Ei EU ole mikään pakkoavioliitto. On pelkästään järkevää ja kaikkien etujen mukaista hoitaa joitain asioita EU-tasolla.”

NIKLAS HOLMBERG

UUTISTAUSTA

Liittovaltion ensi askel

Euroopan poliittiset päättäjät ovat piinallisen hyvin perillä siitä, miten epäsuosittua on puhua ääneen EU:n muuttamisesta liittovaltioksi. Huomenna alkavassa EU-päämiesten Eurooppa-neuvoston kokouksessa tärkeimpänä aiheena on Euroopan talous- ja rahaliiton (Emu) kehittäminen.

Tuskin näemme yhtään EU-johtajaa, joka tulee kansallisen lehdistön eteen kertomaan suotuisasta liittovaltiokehityksestä.

Vaikka siitä tässä joka tapauksessa on kysymys.

> Euroopan poliittiset päättäjät ovat piinallisen hyvin perillä siitä, miten epäsuosittua on puhua ääneen EU:n muuttamisesta liittovaltioksi.

Käsikirjoitus rahaliittoon

Komission puheenjohtaja **José Manuel Barroso** esitteli marraskuun lopussa käsikirjoituksen ”aidon talous- ja rahaliiton luomiseksi”, joka on 51-sivuinen ”tiekartta”. Se jäi tuolloin julkisuutta hallinneen uusimman Kreikka-pelastuspaketin varjoon. Huomenna eurojohtajat nostavat ensi kertaa pöydälle tämän, kuukausiaikataulua myöten yksityiskohtaisen suunnitelman.

Barroson perusteellinen muistio sisältää syvälle käyviä uudistuksia, kuten euromaiden budjettivallan vaiheittainen siirtäminen kansalliselta parlamentilta komissiolle. Keskitetty kontrolli ulottuu jäsenmaiden julkiseen talouteen sekä vero- ja työllisyyspolitiikkaan.

Komissio saisi oikeuden päättää EU:n yhteisistä velkakirjoista, niin sanotuista eurobondeista.

Velkojen ja varojen virtaa on tulossa hoitamaan yhteinen Emu-varainhoitoelin.

Komissio saisi hallintaansa budjetin, joka voi kantaa veroja sekä ottaa velkaa. Kaikki siis tunnusmerkkejä, jotka vastaavat ajatusta liittovaltiosta.

Pankkiunioni edellä

Osa Barroson tiekartasta onkin jo sovittu. Se on pankkiunioni, aluksi pankkitarkastus, joka ei tarvitse perussopimusten muutoksia.

Euroopan keskuspankki (EKP) on antanut luotoja Etelä-Euroopan velkamaiden ongelmapankeille riittämättömiä takauksia vastaan. Siitä huolimatta, että luottoluokituslaitosten mukaan näiden maiden valtiolainapaperit ovat täyttä roskaa, niin ne otetaan EKP:n lainojen vakuuksina aivan vakavasti. Ja nyt EKP täytyy pelastaa näiden kelvottomien lainojen alaskirjauksen aiheuttamalta perikadolta.

Pankkiunionin esiaste, pankkitarkastus tulee EKP:n yhteyteen. Sama EKP siis päättää siitä, pääomitetaanko ongelmapankki uudelleen vai poistetaanko luottolaitos markkinoilta.

EKP päättää tietenkin oman etunsa nimissä pankin pelastamisen puolesta, koska se pelastaa siinä samalla itsensä.

Uudet varat tulevat Euroopan vakausmekanismilta EVM:ltä. Eli jäsenvaltioilta. Kannattaa huomata, että velkamaiden pelastuspaketeista toiseen kansainvälinen valuuttarahasto IMF on pienentänyt omaa osuuttaan kuluista.

EKP:n neuvostossa hallitsevat Etelä-Euroopan velkamaat Ranskan johdolla 70 prosenttia äänivallasta.

9400 miljardin euron sitoumukset

Kuuden kriisimaan - Irlanti mukaan luettuna - pankeissa muhii saksalaisen IFO-instituutin mukaan 9,4 biljoonan euron sitoumukset. Se on kolme kertaa niin paljon kuin näiden maiden valtiovelat (3,4 biljoonaa euroa).

Nämä ovat niin murskaavan suuria summia, että jos jokin menee pieleen, niin jo murto-osat näistä sitoumuksista voivat horjuttaa kokonaisia valtioita. Siksi maksajaksi tarvitaan keskitetysti kontrolloitu valtioyhteisö, Euroopan yhdysvallat.

JORMA MATTILA

JORMA MATTILA on Berliinissä asuva ulkomaankirjeenvaihtaja.

mattila.press@gmail.com

EU-patentti sai mepeiltä sinetin

STRASBOURG (MT)
Euroopan parlamentti hyväksyi tiistaina Strasbourgissa lopullisesti EU-patenttia koskevat lakiesitykset.

EU-patentti tulee voimaan vuoden 2014 alusta ja sen myöntää Euroopan patenttijärjestö, joka ei ole EU-elin.

Uusi patentti on voimassa vain 25 EU-maassa, koska Italia ja Espanja päättivät jäädä sen ulkopuolelle.

EU-komission arvion mukaan yhteinen patentti vähentää keksintöjen patentoimiskustannuksia jopa 80 prosenttia. Uudessa järjestelmässä EU:n laajuisen patentin kustannukset ovat reilut 4 000 euroa, kun ne nykyisin voivat olla kymmeniä tuhansia euroja.

Patenttihakemus täytyy tehdä joko englanniksi, saksaksi tai ranskaksi. EU hyvittää käännöskustannuksia pienyrityksille, järjestöille ja yliopistoille.

EU-alueen yhteisen patenttijärjestelmän kehittäminen on ollut esillä Euroopan talousyhteisön EEC:n perustamisesta lähtien. Esitykset yhteispatentista ovat olleet pöydällä vuosina 1973, 1989 ja 2000. Aiemmilla kerroilla yritykset ovat kuitenkin kaatuneet kieliriitoihin.

NIKLAS HOLMBERG

Kokemus osuuskunta viemäröi kylät tehokkaasti

SASTAMALA (MT)
Osuuskunnan viemäriverkko on kyläkeskuksissa edullisempi jätevesiratkaisu kuin talokohtainen rakentaminen, sanoo Illon vesihuolto-osuuskunnan puheenjohtaja **Erkki Välimäki**.

”On iso hyöty maaseudulle, että jätevesiasiat ovat kunnossa”, Välimäki toteaa.

Keskitetyn vesi- ja viemäriverkon etu korostui esimerkiksi vuosi sitten tapaninpäivän myrskyn jälkeen. Vaikka sähköt olivat Sastamalan maaseudulla poikki monta päivää, osuuskunnan verkko toimi. Jäteveden pumppaus sujui aggregaattien voimin.

Illon vesihuolto-osuuskunnalla on 900 liittyjää, joista suurin osa saa osuuskunnalta sekä käyttövetensä että viemäröinnin. Osuuskunta on rakentanut 10 vuoden aikana yhteensä 230 kilometriä putkistoa Illoon ja muihin Sastamalan kyliin.

Illossa verkko rakennettiin vapaaehtoisesti ennen nykyistä liittymispakkoa. Alun perin osuuskunta ei suunnitellut laajentuvansa, mutta hyvin sujuneen hankkeen tekijöitä pyydettiin lähialueille.

Suuri toimija saa tarvikkeet halvalla

Jos kylässä ei ole aktiivista osuuskuntaa, viemäröinnistä tulee helposti kallis ja epätasaarvoinen. On alueita, jonne kunta tekee vain runkoverkon. Kukin kiinteistö vastaa sitten omista liittymiskuluistaan.

”Syntyy kateus”, Välimäki ennustaa.

Osuuskunnassa liittymien hinnat tasataan etäisyyksistä riippumatta. Tarvikkeet osuuskunta saa puolet halvemmalla kuin yksittäinen rakentaja, sillä kertaostot ovat suuria ja ne kilpailutetaan.

Välimäen mukaan on harhaluulo, että asukas säästäisi aina itse kaivamalla ja putket hankkimalla.

Viemäriverkon rakentajat ovat tottuneet myös vastustukseen. Sammaljoella asukkaat järjestivät tilaisuuden, jossa viemäröintipakkoa ja vesihuolto-osuuskuntaa arvosteltiin kovin sanoin (MT 16.11.).

”Purnaus kuuluu suomalaiseen mentaliteettiin. Aina on moittimista, mutta tekijöitä löytyy vähän”, Välimäki kuittaa.

Jätevesiasetus loi kielteisen ilmapiirin

Osa arvostelusta juontuu siitä, että viime talvena työn laatu oli paikoin heikkoa. Urakoitsijat kuitenkin vastaavat virheistään ja työ jatkuu. Kunta on sitoutunut maksamaan loppuosan, jos avustukset ja liittymämaksut eivät kata osuuskunnan kuluja.

Sammaljoellakin moni on jo liittynyt viemäriverkkoon. Välimäen mielestä viemäröinti on kylässä erittäin tarpeellinen. Osa joenrantataloista päästää jätevetensä suoraan jokeen, jossa uidaan.

Välimäki ymmärtää, että haja-asutusalueen jätevesiasetus on suututtanut monet. Asetus sotketaan vesihuoltolakiin, joka määrää kunnat toteuttamaan viemäröintiä tiiviimmin asutuille alueille kuten kyläkeskuksiin.

Vesihuoltolain toteutuksessa on myös haparoitu. Aluksi kunnan määrittämät viemäröinnin toiminta-alueet vahvistettiin vasta, kun rakentaminen oli käynnissä. Se sai aikaan epävarmuutta siitä, missä alueen rajat kulkevat ja ketä liittymisvelvollisuus koskee.

Tieto ei aina ole kulkenut siten kuin pitäisi: viranomainen on saattanut neuvoa uudisrakentajaa tekemään oman puhdistamon, ja vähän päästä tontin kupeeseen on kaivettu viemärilinja.

Välimäki ymmärtää myös, että tuhansien eurojen kertakustannus viemäröinnistä voi olla pienituloiselle liian kova. Sen vuoksi on mahdollista hakea kunnalta vapautusta liittymisvelvollisuudesta.

Jätevesien puhdistamisesta ei kuitenkaan voi vapautua. Kylien keskustoissa on Välimäen mukaan vaikea päästä keskitettyä verkkoa halvemmalla.

Panospuhdistamo on kertainvestointina kalliimpi kuin viemäriliittymä. Harmaavesisuodatin ja umpisäiliö voi olla halvempi, mutta säiliön tyhjentely maksaa.

Välimäen mukaan kuivakäymälöistä puhutaan paljon, mutta harva on todella valmis luopumaan vesivessastaan.

HENRIK SCHÄFER